

EEN GEVANGENE BEVRIJD

door Wiro van Heugten

Mathijs Thomas Rooyackers woonde al zo'n negen jaren op Milschot onder Gemert, toen hij op een zaterdagmiddag, eind februari 1753, samen met zijn zwager Jan van Velthoven op pad ging naar Deurne om daar in de Zeilberg een paard en een koe te gaan kopen. Die aankoop ging echter niet door. Omdat het voor de beide "reizigers" te laat was geworden nog huiswaarts te keren, werd besloten bij Hermanus Manders, in herberg "De Prins" te overnachten. Hermanus had daartegen geen bezwaar, waarop ze een plaatsje zochten bij het vuur in de keuken van de herberg. Daar hadden zich ook nog meer mensen neergezet. Toen één van de aanwezigen vernam dat Mathijs van Gemert afkomstig was, meende die persoon zich de opmerking te kunnen veroorloven: "Te Gemert daar sneyt men geeren". Hij doelde daarmee op het met messen vechten. Misschien had zijn opmerking ook wel iets te maken met de wat curieuze bijnaam waaronder Mathijs bekend was. In een officieel archiefstuk wordt hij namelijk aangeduid als "bijgenaamd Vlees". Maar hoe het ook zij, Mathijs deed alsof die opmerking hem niet deerde. Hij zei van niets te weten en van mesgevechten nooit last gehad te hebben. Wel verklaarde hij in Gemert gezien te hebben "dat lieden om een fles wijn sneeden om een rauwe snee wie malkanderen eerst raakt". Juist op het moment dat hij dat zei kwam de Deurnese schutter en nachtroeper Thomas Timmermans, vergezeld van een grote hond, de gelagkamer binnen. Deze had iets van de woorden van de Gemertenaar opgevangen en meende begrepen te hebben dat die "een rouwe sneede wilde leggen om een fles wijn". De schutter sloeg er met zijn stok meteen op los, en wel zo hard dat deze op Mathijs zijn lijf doormidden brak.....

In de herberg zou daarna de rust zijn weergekeerd. Aan het vuur worden daarna althans nog heel wat "roomertjes genever"

geledigd. Die rust en vrede bleek al gauw maar schijn want toen Mathijs 's nachts tegen twee uur naar buiten wilde gaan zette de schutter zijn hond tegen de Gemertenaar op. Mathijs kon niet naar buiten, hij werd zelfs omver gerukt en toen op zijn roepen "Isser daar geen hulp of ontset dan moet ik mijn lijf verweesen" geen hulp geboden werd stak hij met zijn mes de hond dood. Daarbij moet ook de schutter een messteek hebben opgelopen. Mathijs heeft daarop de herberg verlaten en is in een kennelijke "roes van dronkenschap" gaan slapen in het stro van een open schuur bij de kerk. Daar werd hij de volgende morgen door drossaard Antony de la Forme met assistentie van vorster en schutters gevangen genomen. Mathijs werd vastgezet in het "gevangenhuis" van het Groot Kasteel te Deurne om daar de uitspraak van het gerecht af te wachten.....

Intussen was het gebeurde ook in Gemert doorgedrongen. En eenige manspersonen daar beraamden het plan om de ongelukkige Mathijs "met geweld uyt de gevangenis te haalen". Op de avond van 3 april, dat is dus ruim een maand na het voorval, trokken ze voorzien van "eenige instrumenten en gewaapent met snaphaanen" naar Deurne. In de herberg van Peter Bastiaan Manders bij de kerk in Bakel dronken zij nog wat moed in; en in Deurne aangekomen slaagden zij volkomen in hun opzet. De "arme" Mathijs werd bevrijd. Opnieuw werd in Bakel aangelegd en ze namen nog een volle fles jenever mee naar huis.

In Deurne was men nu niet alleen woedend "ter saake van het afgrijselijk quetsen van hun scutter" maar ook vanwege het "uytbreeken uyt het gevangenhuis en de jurisdictie van de heerlijkheden van Deurne en Liessel".

Mathijs Thomas Rooyackers, bijgenaamd "Vlees", zal wel zo verstandig geweest zijn niet meer naar Deurne te gaan om een koe of een paard te gaan kopen.....

bronnen:

Deurne RA 33 f. 32-36v;

Bakel RA 288 f. 147-148